Marijan Grakalić

Samuraji šanka

(Haiku)

Duhovne upute za vitezove čaše u Zelinskom kraju i šire

Turistička zajednica grada Svetog Ivana Zeline
Sveti Ivan Zelina, 2020.

Nakladnik: Turistička zajednica grada Sv. Ivan Zelina
Za nakladnika: Marinka Zubčić
Autor: Marijan Grakalić
Naslov: Samuraji šanka
Podnaslov: Duhovne upute za viteze čaše u Zelinskom kraju i šire
Urednik: Bosiljko Domazet
Autor naslovnice: Tomislav Valjak
Tisak: Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina
Naklada: 800 komada
Oblikovanje i prijelom: Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina
Mjesto i godina izdavanja: Sveti Ivan Zelina, 2020 god.
CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001067387.

ISBN 978-953-49098-0-5

www.tz-zelina.hr

Riječ unaprijed

Može li haiku biti dovoljno rječit da nam dočara putopis? I što se dogodi kada se udruže Marijan Grakalić, i Turistička zajednica? Što kada nam vino ispriča priču o čežnji, putovanju, bregima, vinogradu, djetinjstvu, uživanju u čistoj nepatvorenoj ljepoti našeg brdovitog kraja, vinorodnog i bogatog? A sve to stoga što su oduvijek Sveti Ivan Zelina i vino, kroz kulturu uživanja plemenite kapljice na sebi svojstven način, neraskidivo vezani.. Pjesma dođe spontano!

Ne preostaje drugo već rastvoriti ovu knjigu i ući u šarmantan svijet nehajne i lepršave haiku poezije koja skriva u sebi tisuće slika i značenja, te doživjeti naš zeleni kraj po svojoj porciji hedonizma.

Objekti stvarnog svijeta bitni su za razumijevanje bogatog unutarnjeg svijeta Marijana Grakalića, i čvrsto se zajednički prožimaju u ritmičnoj haiku poeziji, koja je (naizgled) jednostavna.
Dakako, sve ovo je moje osobno viđenje Grakalićevog svijeta kroz haiku poeziju u službi turizma. Istražite i vi njegov svijet kroz sve pjesme, veselilo bi nas čuti i vaše dojmove. No dođite prvo do zadnje stranice..

Dobro došli i uživajte u čašici dobrog vina u putovanju kroz haiku.. Naš gradić sa tisuću bregova čeka na Vas!

Marinka Zubčić,

Direktorica TZG Sv. Ivan Zelina

Kratki uvod u knjigu duhovnih uputa o plemenitim potrebama i iskustvima u zelinskom kraju

Ova mala knjižica napisana je iz plemenite potrebe da se zabilježe duhovna i druga iskustva vitezova čaše odnosno samuraja šanka u Zelinskom kraju i šire. Te su slike i prispodobe jednostavne i svakom lako razumljive, pa su ih mnogi od mojih prijatelja, posebno vatrogasci iz Blaževdola, usvojili kao poučnu literaturu. Haiku, kratka opisna poetska forma nastala u Japanu tako je svoj dom stekla i u Hrvatskom prigorju gotovo prirodno, kao da tu raste s trsjem na našim brežuljcima i u vinogradima. Praktična je jer se u svega par riječi može opisati

neka atmosfera ili događaj, prenijeti iskustvo iz birtije i sa šanka, bez ikakva kompliciranja. S druge strane ovi haikui svjedoče i o nama samima kao izvornim samurajima šanka koji su tu svoji na svome, i po danu i po noći, i u svako godišnje doba. Baš onako kako priliči zelinskom načinu života.

Ove jedinstveni prikazi o duhovnoj dimenziji alkoholne kulture ustvari ne bi mogle nastati drugdje nego upravo ovdje, u Zelini, Blaževdolu, Curkovcu, Goričici, Topličici, kod Hrupeca, pri Bakari, Ljubekovu gaju i mnogim drugim domaćim toponimima koji je s velikom pažnjom njeguju i drže do njezinih tradicija. Gotovo da nema niti jednog praznika, svetka ili blagdana

bez obilne zdravice ili barem napitnice i pjesme. Također, i svakodnevni život dobrim dijelom svoje bogatstvo crpi iz kraljevine, silvanca, pinota, graševine i drugih loza s naših brežuljaka, a u posljednje vrijeme i iz domaćeg piva ne bez razloga nazvanog Angel i Bandt (Vidi vraga!). Još u klasičnoj starini smatralo se kako vino i druga opojna pića uzdižu dušu vodeći je u uzvišene sfere postojanja, na ona mjesta gdje nastaje poezija i ljepota. Zato i ova knjiga.

I još par riječi. Haikue na ovu temu povremeno sam objavljivao na mojoj Facebook stranici. Veoma brzo postali su veoma popularni, čak su i zadobili svoje epigone i nemušta kopiranja. No,

na stranu to jer su istodobno prepoznati kao originalni koncept i prostor da se na neponovljiv način govori o nama samima. Tako da su mi svoje haikue odmah poslali moji prijatelji i pjesnici (Enes Kišević, Darko Habazin, Zdenko Jelčić Zoran Perović i Gradimir Aleksić Grada), na čemu im zahvaljujem. Njihove se pjesme nalaze u dodatku na kraju ove knjige.
Dakako, molim vas da dobronamjerno i pažljivo slijedite ove duhovne upute samuraja šanka. time naravno, nećete steći neko plemenitaško imanje, ali ćete ipak lakše razumjeti ono što je u vama plemenito. Živjeli!

Zahvale i posvete

Zahvaljujem se Dubravku Sušecu, Tihomiru Rustanbegu, Mariu Dukariću i Darku Hrupecu na pomoći oko pripreme ove knjige. Posebno se zahvaljujem Gradu Svetom Ivanu Zelini, Hrvoju Koščecu i Marinki Zubčić na podršci za njezino objavljivanje, isto i uredniku Bosiljku Domazetu. Alenu Vodopjevcu, Zoranu Fučkanu Zoksu, Željku Litviću Žacu, Mladenu Fučkanu Cikiju, Krešimiru Fučkanu Bebcu, Debsu, Nataliji Fuchkan, Kreši i Franki Puheleku, Brankici Puhelek, Mirjani Fučkan, Ivani Fučkan, Luki Posavcu, Ivici Fučkanu, Luki Stojiću, Bruni Đaniću, Marcelu i Romici Kasaku, Kaviću i Nakiću kao i svim ostalim brojnim članovima DVD Blaževdol koje nemam mjesta ovdje spomenuti, posvećujem ovu knjigu. Njihove tople i prekaljene duše bile su mi vrijedna inspiracija.

Marijan Grakalić

Samuraji šanka (haiku)

Haiku o gemištu

Nakrivil se mjesec
gemišt je bil hladan
duša prešla na jezik

Haiku o Bari

Pijan kak žaba
opal je na Baru
još su u braku

Haiku o pelinu

Pelin gorka lica
odmah z jutra
da ne bu kmica

Haiku o praznoj butelji

Prazna butelja
leži uz cestu
noć je popila

Haiku o hladnom pivu

hladno pivo
bez pjene i mjere
naše je vjere

Haiku o ljutoj na brzinu

Nije stigao trgnuti
bila je ljuta na brzinu
ista majka

Haiku o berbi

berite brati moji
grozdije belo en črleno
da si spit imemo

Haiku o paloj noći

Noć nije izdržala
pala je u kavani
u zadnjoj rundi

Haiku o Budi na šanku

Buda je bil na šanku
Štef je došel i naručil pijaču
Buda je rekel: karma!

Haiku o Putu

Put čeka putnika
kad se spije zadnja putna
čempresi smo na vjetru

Haiku Amaro

- Jel' to od ljubavi?
Julka digne glavu sa šanka
Amaro, budalo!

Haiku o praznoj kupici

Prazna kupica
najteža je kletva
čak i za pankrte

Haiku o kupici

Za pijaču stvorena
kupica veća il malena
z dušom složena

Haiku s nogu

Spili smo
po jednega v nogu
zapilii stonogu

Haiku o jogurtu

Večeras jogurt
uz pljuge i pivo
politički krivo?

Haiku o travi

Štef je volil jednu malu
mala je volila travu
još su bili zeleni

Haiku u rano jutro

U rano jutro
kad osvanu kavane
nestane tame

Haiku u ime ruže

Četiri ruže
u jednoj su čaši
lijepo cvijeće

Haiku o vremenu u boci

Vrijeme se u boci
nekako zaboravilo
sad imamo ocat.

Haiku u vinu je istina

istina nestaje
kad nestane vina
nije to laž

Haiku o žestici

Ševa kuži vic
žestica trezni jutro
nije joj do ševe

Haiku o piću s dušom

Pije nam duša
pića nikad nije dosta
da dođe k sebi

Haiku o bambusu

pije navečer
bambus u pubertetu
već godinama

Haiku o ocvalom švaleru

U leru je na šanku
uz aparat za espreso
piće ne propušta

Haiku o kiseloj vodi

Mjehuri u vodi
pradavnoj i teškoj
žele zraka

Haiku o maloj litri vina

isto je litra
samo to ljepše zvuči
a nije zabuna

Haiku o psu u birtiji

Pas Laza voli
da pijem u birtiji
jer ga maze

Haiku pod starim krovovima

Tu smo pili sne
za šankom na veresiju
prava cuga

Haiku o facama sa šanka

Face sa šanka
žele nam sreću već za
deci crnjaka

Haiku o zelinskoj kraljevini

Kraljevina je
loza bistra za graničare
od gemišta

Haiku s moštom

U bačvi diše
nije voda, nije vino
al je fino

Haiku o neiscrpnoj mudrosti

Mudrost je neiscrpna
dok god se toči za šankom
ne vidiš joj kraja

Haiku o praznini

Ima je u boci
u kojoj ničega nema
lažna dilema

Haiku na kavi u Blaževdolu

Nađemo se svi
na kavi svaki dan
i sve je isto

Haiku o razgovoru

Razgovaramo
i pijuckamo malo
više i ne znamo o čemu

Haiku o Jethro Tull

Zval sam je na Jethro Tull
rekla je da je to okej, ali
boji se da ne sretne mamu

Haiku o Coca Coli

Neki je vole
popiti uz neko piće
iz zasjede

Haiku iza ugla

Noću iza ugla
sigurno još postoji
otvorena birtija

Haiku o trebi s dobrim cugom

Kad bi frajeri
pali s nogu ona bi ih
promijenila

Haiku o šampanjcu

stari šampanjac
čep pukne
zvuk nove godine

Haiku o jesenjem jutru

Jesenje jutro
kuhana rakija na stolu
miriše duhan

Haiku o volumenu

Volumen može varati
Ivek je uvijek dost pil
ali nije volumen bil

Haiku o čajnoj ceremoniji

Pogledala je lijevo desno
i u šalica čaja brzo
ulila ruma iz pljoske

Haiku nedjeljom na piću

Nedjeljom na piću
toplina se širi tijelom
miris konjaka

Haiku o prolaznosti

Kad konobar
prođe kao da te nema
kao da si ništa

Haiku o zrelosti

Zuri se u čašu
noć tad postaje zrela
sama od sebe

Haiku o dobrovoljčeku

Bil je dobrovoljček
za svaku bogovetnu čašu
za domovinu našu

Haiku o mirogojčeku

pitki lijek
i bez recepta može
ispod kože

Haiku o Blatu (Zagrebački)

Biti u Blatu
uz litru jeftina crnjaka
do zadnjeg daha

Haiku o amateru

Jeftino glumište
pije po zadatku
male uloge

Haiku o krupnoj zvjerki

Reži na čep
traži da upale svijeće
i pije do smrti

Haiku o finom partiju

To je partija
gdje se na finjaka
ide do kraja

Haiku o dobrom lokalu

Dobar je lokal
kad se otkačim
i nešto zakačim

Haiku o tvojim usnama

Tvoje usne šapuću
riječi kazuju kradom
da igraš se s vragom

Haiku o prolaznosti II

dan za danom
prolazi, život teče
popije se veče

Haiku u Prigorju

To je ta pjesma
između šanka i groba
života i snova

Ciganski haiku

Nomadi smo u noći
proklela nas stara tuga
pa idemo gdje se cuga

Haiku koji smiruje

U miru popi
noć je i tako tamna
nema žurbe

Haiku za šankom

Za šankom se živi
ne veže nas baš ništa
spika i pivo

Haiku u bankrotu

Bankrot je tekuće stanje
popije se lako, s nogu
eksa do kraja u epilogu

Haiku o vinu

Vino je svijet
kojemu je istina
laka na usni

Haiku o svetom Martinu

Sveti Martin je
krstil vino u svakoj kući
da se ne pokvari

Haiku o štapu

Osloni tijelo
kad ga vino zanosi
u vlažnoj noći

Prvi haiku na Mjesecu

Ponijelo ga piće
pa sjedi na Mjesecu
i piše haiku

Haiku o krštenom vinu

izgubi se pamet
a da se ne stekne nova
ali krsti se vino a ne voda

Haiku o bačvicama

U kući imam bačvice tri
u svakoj vino lagano zri
i Splitu je i jedna premala

Haikuom na gangu

Kad Ero ganga
bolje da je čim bliže
bačva od vinjaka
(*Komandantu Ljubi alias Zdenku Jeličiću)*

Haiku o rakiji

Večer prolazi
s rakijom na usnama
toplina dolazi

Haiku o čudnim navikama

popije tri piva
onda naruči litru vode
ima čudne navike

Seksi haiku

Za tu ekstazu
treba se imati dara
tijelo ne vara

Haiku o osjećajima

Dao sam joj punu čašu
sve je popila
osjećaj me rijetko vara

Haiku o dubokoj čaši

Duboka je ona
kao more ispod broda
a leti poput aviona

Haiku o Krava baru (Samoborski)

Med kravama na sajmu
u bircuzu za muže
kaj uz cugu svet kuže

Haiku Besame mucho

Lutam kasno u noć
alkohol je u krvi
besame, besame mucho

Haiku o samoći

Pijete noću
kušajući samoću
tad i anđeli loču

Koan o zvuku jedne čaše

Koji je zvuk jedne čaše?
Majstore: Nemoj da ti padne,
kad kucanje bane

Haiku o banderi

Drvo života
u svakoj je ulici
za pijana

Haiku o vatrogascima u Blaževdolu

Kap čiste vode
na vatrogasnoj zabavi
nije popio

Boemski haiku

Usta bi pila
no nema čaše, vina
samo pjesma

Haiku na trezno

Mene da znate
već odavno tu nema
baš nikako

Haku na pijano

A mjesec plovi
raduje se s nama
sav bezbrižan

Hiaku o flašama

Nije važno
kakve su, važno je da
nisu prazne

Čovjek pije

Piti mu prija
tokom cijelog dana
i nije dosta

Haiku o zlatnoj kapljici

Ta praf je naša
ni Pariz takve nema
kaplja, a poema
(Brankici Puhelek iz Crvenog križa)

Haiku o kumu na lozi

Kum voli lozu
to je ponuda koju
ne može odbit

Haiku o maloj boci

mala je boca
za velike istine
skrite u vinu
(Za Enesa Kiševića)

Haiku o slamki spasa

Slamka spasa
izgleda ko flaša
ili nema spasa

Haiku uz konjak

uz konjak
zima se za šankom
toplo sedla
(Alenu Vodopjevcu)

Haiku na fleke

Karta je pića
često fleka na odjelu
signal u načelu

Haiku o životu pijanice

toči još, toči
nek ode što je i nije
život pije

Haiku o ljepoti

Lepo je piti
na svjetlu i u mraku
zapiti tlaku

Blaževdolski haiku

Blaženi smo
pri šanku za navek
kak pri oltaru

Haiku za šankom

Za šankom smo
unatoč svemu drugom
nismo drugdje

Haiku o savršenstvu

Postoji i to
u nekoj čaši negdje
uz muziku

Haiku o jednini

Svi smo mi na
jednom piću
nema mješanja

Haiku o piću koje se rjeđe pije

Postoji takvo
prepoznati ću ga
jednom ziher

Haiku o Żubrówki

Nostalgično
żubrówka u mom srcu
nije rekla ne
(Daiboru Blažini)

Haiku o saznanju

Znati piti
umrijeti na veselo
i ostati živ

Haiku o izgubljenoj pameti

Izgubiti pamet
i uz vino pjevati
svake noći

Haiku daj natoči

Bolje je piti
nego tek čuti zvuk
točenja pića

Haiku o Božićnoj veselici

Duge pripreme
onda na kratko i jako
po domaći

Haiku o zimi u kafiću

sjetna je zima
spokojni kut kafića
grije nas piva

Novogodišnji haiku

šampanj popiti
ispratiti godinu na kraju
i slijediti svoj cug (put)

Haiku stare godine

Ostala je u njoj
s čašom i nadama
prošla runda

Haiku o ranoj noći u Zelini

Na šank danas
rano stiže poznata
stara noć

Haiku pred kišu

Kroz prozor
vide se bijeli oblaci
kvasim grlo

Haiku o zimskom vjetru

Zimski vjetar
noćas hladno priča
grije vreva gostione

Haiku o milosti

Na šanku
dižem čašu crvena vina
zdravo milosti

Haiku o zatvaranju gostione

Svi su otišli
prazna je gostionica
baš tužno

Razgovor na šanku

Razgovaraju
Štef i čaša pr šanku
tak im je Bog dal

Haiku o pijancu

Na svaku čašu
prisloni svoje usne
pa se njiše

Samuraji šanka (prijatelji)

Gradimir Aleksić Grada

Kad naši ljudi piju u bijelom svijetu

sliku po sliku
u časti slažem mali
pijani haiku

Darko Habazin (Edward Grig)

Martinjski haiku

Zagorski bregi -
u staklu od sebe čuvam
kršteno vino

Zoran Perović

Tiho teče rijeka Sava

Da kroz Zagreb
mjesto Save teče vino
to bi bilo fino

Enes Kišević

Haiku o Enesu Kiševiću

Enese!
Oooo, Enese!
Čuvaj samo sebe se!

Zdenko Jelčić

Haiku o samurajima šanka

sva raja sa šanka
kad ih drmne haiku
postanu samuraji šanka

Pogovor - Vodič vitezova šanka

Cjeloviti naslov zbirke naznaka je i platforma s koje se možemo otisnuti u potragu za šankovima, ponajviše po zelinskome kraju, obilazeći urbana mjesta, ali i suburbiju, što se čini jednako uzaludno kao i potraga za samurajima u današnjem Japanu.
Međutim, više od toga, sintagma 'samuraji šanka' jest stanoviti turističko-poetski vodič po kraju čuvenom po vinima. K tome, u njemu baštinimo i tragove negdašnje društvenosti iskazivane katkad i po, tada suspektnom angažmanu, recimo, copranju. A copralo se, *svagdan* i *svunoć* i za šankom.

U doba, kada su bokci mogli *dotepsti* do kakve *špelunke* ili *birtije* jedino *cipelcugom* (ako su i imali što obuti) i do vječno ljutog *birtaša* koji rijetko toči na veresiju, još su rjeđe bilježeni uzleti duha i proplamsaji stvaralaštva za šankom. A bilo je toga, iako je zapisivanje događanja u *bircuzima* malo kome polazilo za rukom – iz prozaičnih razloga.

Onomad, *samuraj* bijaše smjerni ratnik koji je u ime gospodareve volje znao bez pitanja položiti i vlastiti život, jer služenje je naprosto bilo pitanje časti.

Alzo, kako i ovaj zapis ne bi otišao *auzvinkl* iz stražnjeg džepa izvlačimo *colštok* kojim mjerimo rečenu pjesničku zbirku, ali pritom će nas to odvesti u sasvim drugu dimenziju (Haiku o

prolaznosti) pa ćemo ga hitro vratiti u džep.

Precizno i odmjereno, po svim pravilima žanra, a Vladimir Devide bi ovdje učenije i točnije opisao haiku o samurajima šanka, valja nam zabilježiti kako je riječ o lucidno sročenom turističko-poetskom vodiču, upravo onom štivu koje pojašnjava nove dimenzije obilaska turističkih odredišta i pjesničke inspiracije.

Zbirka je to, među inim, pregled mjesta i događaja, ali i emocija kojih možda više neće biti, a to je jedna od točnijih odrednica turizma (pustolovine) – putovanje radi otkrivanja doživljaja, naprosto upute za (duhovno) putovanje.

Mogućem putniku po zelinskom kraju preostaje (Haiku o putu) da, listajući ovu knjigu pronalazi mjesta, ali i jela i pila ovog plemenitog područja, jer na kraju, ako se potrudi, može *caltati* račun ali i doživljaj putovanja oplemenjenog susretima (Haiku o facama s šanka).

Bosiljko Domazet

Haiku o šanku

Puce zrihtane
Iščekuju kronere
Napušten je šank

O autoru

Marijan Grakalić (1957), pjesnik i pisac, novinar, stanovnik Blaževdola, čiji su tekstovi značajno obilježili osamdesete, autor zapažena i nagrađivana romana 'Bivši čovjek' (Semafora 2015), pokretač Gornjogradskog književnog festivala (2013) i Međunarodnog festivala književnosti u četiri godišnja doba (2018), te osnivač portala za književnost i kulturu u prijelomu epohe Radio Gornji Grad. Njegovi intimistički kaidani "Arkadijski brevijar" (Hipnotika 2011) jedinstvena su pojava u domaćoj literaturi po načinu kako se u njima prepliće istok i zapad, ono opće s onim posve osobnim i što onda postaje jednom nesvakidašnjom i zanimljivom literarnom mitopoetikom. Roman u "Pandžama pohotnog zmaja" (2010) ne

samo podnaslovom "Petparački roman iz zagrebačkog fin de siecla" već i sadržajem ironizira i pornografira devedesete i doba sirove tranzicija. Zagreb kao onoirički prostor i doživljaj opisan je u njegovom "Intimnom vodiču za snove po Zagrebu" (Antibarbarus 2013), dok je njegovu igru na ploči koja doprinosi simboličkom i stvarnom razumijevanju društvenih i ekonomskih odnosa ,"Tajkuni" na duplerici tiskao magazin "Playboy". Historizofska monografija "Duhovnosti novog doba" (1995) danas je sveučilišni udžbenik na nekim studijima, dok knjiga "Ljubljanski proces – Prilog istraživanju kulture ljudske slobode "(Ljubljana1997) anticipira suštinska pitanja koja su dovela do raspada Jugoslavije. Grakalić je autor koji je živio i pisao u različitim sredinama u zemlji i izvan nje, stekavši raznovrsna

iskustva i radeći raznovrsne poslove. Zbirka "Pjesme izgubljenih ljeta"bila je njegova druga pjesnička zbirka nakon "Pjesama od formata" koje su se pojavile danas već daleke 2010. godine i bile zapažene i od publike i od kritike. Sada su stigle i ove haiku pjesme "Samuraji šanka" (2020), duhovite i posve neočekivane za one koji ne prate Grakalićev književni put. Prve haikue piše i objavljuje još daleke 1975. godine pod utjecajem prijatelja, dr. Vladimira Devidea koji je tu pjesničku formu donio iz Japana. Devide je s haikuima "zarazio" čitav niz tada mladih pjesnika pa se formirala pjesnička grupa Katarza (Španović, Plažanin, Marušić, Čekolj, Grakalić i drugi) koji su redovito objavljivali fanzine i sudjelovali u časopisnoj poetskoj produkciji s haiku pjesmama. Tako da su "Samuraji šanka",

ustvari, samo nastavak dugog kontinuiteta njegovog bavljenja istočnjačkom poezijom i književnošću (Vidjeti: Arkadijski Brevijar, Zagreb, 2011.)

Sadržaj:

Riječ unaprijed (Marinka Zubčić) str. 3.

Kratki uvod u knjigu duhovnih uputa o plemenitim potrebama str. 5.

Zahvale str. 9

Samuraji šanka (haiku) str. 11.

Samuraji šanka (prijatelji) str. 51.

Pogovor - Vodič vitezova šanka (Bosiljko Domazet) str. 55.

O autoru str. 59.